

Jong schrijftalent verwoordt het onmogelijke voor toneel

Sferen en momenten uit een jong leven, verpakt in de revue-achtige voorstelling *Toen rijst nog jong was*. Dat is dit jaar het resultaat van de Jonge Schrijvers-opleiding van Meeuw, waarbij vijf talentvolle tieners teksten schreven, die dit weekend gespeeld worden door drie dertigers.

Diane Romashuk

Leeuwarden | „Geen idee wat ik hiermee aan moet.” Dat was de eerste reactie van regisseur Carlo Scheldwacht toen hij zo'n vijftig teksten van vijf jonge toneelschrijvers ontving. De vijftien- tot en met zeventienjarigen hadden de schrijfopleiding Jonge Schrijvers gevolgd van Meeuw Jonge Theatermakers en festival Explore the North. „En vier dagen lang met professionals Caro Goldenbelt en Wessel de Vries gewerkt aan teksten waar nu een voorstelling van moest worden gemaakt”, vertelt Scheldwacht.

Het resultaat was alleen nogal divers. „Alleen in het thema, 'het onmogelijke', vertoonden de teksten samenhang. Verder varieerden ze van persoonlijk en realistisch tot heel dwaas en absurd. Er zaten dialogen tussen, maar ook een *spoken word* gedicht en anarchistische teksten.”

Onmogelijke puberliefdes

Hij sorteerde ze daarom eerst maar op onderwerp. „Veel teksten gingen bijvoorbeeld over onmogelijke puberliefdes, miscommunicatie, over ouders en toekomstverwachtingen.” Samen met de acteurs - oud-Meeuw leerlingen en inmiddels dertigers Bart Harder, Karel Hermans en Rik Witteveen - selecteerde hij de teksten die ze wilden gebruiken. Daar zijn ze al improviserend mee aan de slag gegaan.”

Toen rijst nog jong was, heet de uiteindelijke voorstelling die zaterdag en zondag in de Westerkerk in Leeuwarden te zien is tijdens The Summer Sessions, een zomereditie van Explore the North. „De teksten hebben we zoveel mogelijk intact gelaten, maar wel in een context geplaatst waarin het logisch is dat ze worden gebracht door de acteurs. Die dagen elkaar er bijvoorbeeld mee uit”, omschrijft Scheldwacht. „Je kijkt vooral naar een cabaretse revue-achtige voorstelling waarin sferen en momenten

uit een jong leven tot een totaal gesmeed worden in diverse teksten en acts.”

Inspiratie vonden ze onder meer in de eigenaardige voordrachten en shows van het avant-gardistische Cabaret Voltaire uit Zürich aan het begin van de twintigste eeuw. „Een theater waarin met name jonge mannen en vrouwen van rare ingevingen kunst probeerden te maken. Josefine Smid voerde deze stijl ook in de vormgeving door. Onze kleding kent bijvoorbeeld een *Peaky Blinders*-achtige stijl; met veel tweed, pakken, vesten en dassen. De acteurs zien er burgerlijk en als heren uit, maar gaan los in hun teksten.”

De acteurs zien er burgerlijk en als heren uit, maar gaan los in hun teksten

Daarvan gaat er bijvoorbeeld één over de gezwollen taal waarin soms over kunst wordt gesproken. „Er zit ook een wonderlijk verhaal tussen over een verflodder die tot leven komt, en een grap over twee giraffes in een jacuzzi die niemand begrijpt.”

Mute-knop en Alzheimer

Iris Dicke (15) uit Leeuwarden is een van de vijf jongeren die de schrijfopleiding van Meeuw volgde. Haar weg naar het theater vond ze al op de basisschool. Sinds 2017 zit ze op de jeugdtheaterschool van Meeuw.

Toneel en performen, dat is haar ding, maar schrijven voor theater was niets voor haar, dacht ze. Tot ze een eerdere uitvoering door acteurs van teksten van een lichter Jonge Schrijvers zag.

„Wow! Ineens leek het me vooral

De inspiratie van Cabaret Voltaire leidde ook tot de vroegtwintigste-eeuwse kostuumkeuze.

Foto: Marc Henri Queré

heel bijzonder als iemand iets gaat uitvoeren wat jij hebt bedacht.”

Voor *Toen rijst nog jong was* herschreef ze onder meer haar *spoken word* gedicht *Waar zit jouw uit-knop?* tot toneeltekst. „Over de *mute-knop* die je in de wereld online wel, maar in het echte leven helaas niet hebt.” Ook schreef ze een persoonlijke monoloog over haar opa die alzheimer heeft. „Een aangedikt verhaal en mijn visie op hoe mijn familie daar op een bijzondere manier mee omgaat.”

De jonge schrijvers kregen al eens een voorproefje van de voorstelling.

„Je hoopt maar dat de acteurs en regisseur, toch wel grote namen, iets kunnen met wat je hebt geschreven. Nou, ze hebben er echt iets heel vets van gemaakt. Je beseft je eigenlijk pas dat je teksten best wel goed zijn als ze worden gespeeld.”

Ook Scheldwacht is onder de indruk. „Er zit veel stijl en ritme in de teksten en het taalplezier spat ervan af.” Dat oudere acteurs de teksten verwoorden geeft er nu eens een komische, dan weer een ontroerende extra laag aan, vindt hij.

De voorstelling zou al in juni in première gaan, maar werd omwille

van de coronaregels uitgesteld. Zaterdag is alsnog de grote dag. „Spannend”, zegt Iris die dan zeker in de zaal zit. „Liefst wil ik over twee jaar de opleiding Performance gaan doen van de Toneelacademie Maastricht, waarin schrijven en maken wordt gecombineerd. Want schrijven is nu ook een van mijn grootste hobby's.”

Toen rijst nog jong was is op 25 en 26 september tijdens The Summer Sessions te zien in de Westerkerk in Leeuwarden, en in november op Explore the North, www.explore-the-north.nl